

высокую надежность, обеспечила хорошие экономические и экологические показатели. Расчетный КПД энергоблоков с котлами КСД составляет 42% [7].

Таким образом, основными направлениями развития энергетики в условиях устойчивого развития является внедрение инновационных технологий в работу предприятий, обеспечивающих производство традиционных видов энергии, а также стимулирование ресурсо- и энергосбережения за счет создания предприятий по производству альтернативных видов энергии, внедрение экологически чистых и природообновляемых техники и технологии, расширение применения технологий, в которых используются обновляемые ресурсы.

Литература

1. Британия планирует строить тепловые электростанции нового поколения [Электронный ресурс]//Известия. – Режим доступа: <http://izvestia.ru/news/449603>

2. Концепция развития биоэнергетики на Украине [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.lina.com.ua/index.php?page=aktualno&nid=33>

3. Мировой энергетический рынок [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=537973>

4. Самая крупная ТЭС в мире [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://news1tech.ru/arhitektura/samaya-krupnaya-tes-v-mire.html>

5. Шеберстов О.М. Стан теплових електростанцій України, перспективи їх оновлення і модернізації [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=93895&cat_id=35082

6. Энергетика Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://ru.wikipedia.org/wiki/Энергетика_Украины

7. Янковский Н.А. Альтернативы природному газу в Украине в условиях энерго- и ресурсодефицита: промышленные технологии: монография / Н.А. Янковский, Ю.В. Макогон, А.М. Рябчин, Н.И. Губатенко; под ред. Ю.В. Макогона. – Донецк: ДонНУ, 2011. – 247 с.

УДК 339.738(5)(043)

Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АЗІЙСЬКОЇ ВАЛЮТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Інтенсивний розвиток процесів регіональної інтеграції, що спостерігається останніми роками у світі, з одного боку, і намагання країн захиститися від негативних проявів фінансової глобалізації, з іншого, викликають підвищення інтересу до формування інтеграційних об'єднань у валютно-фінансовій сфері. Можливості створення валютних союзів розглядаються практично у всіх регіонах світу. В Африці сьогодні діють два валютних союзи – Західноафриканський економічний і валютний союз і Центральноафриканське валютно-економічне співтовариство, а Африканський Союз планує введення єдиної валюти та створення спільного центрального банку до 2021 року. У регіоні Близького Сходу Рада співробітництва арабських держав Перської затоки також заявляє про плани впровадження єдиної валюти. Країни-члени Боліваріанського альянсу з 2010 р. перейшли до умовної грошової одиниці взаєморозрахунків сукре. Характерною особливістю розвитку валютної інтеграції у азійському регіоні є виражена багатоваріантність альтернативних сценаріїв формування валютного союзу та наявність кількох можливих претендентів на роль регіональної валюти.

При підписанні угоди про створення зони вільної торгівлі ASEAN передбачалося, що ця угода може з часом перерости у створення єдиної азійської валюти. Пізніше держави-члени Асоціації країн Південно-Східної Азії, а також КНР, Республіка Корея та Японія стали розглядати можливість введення колективної валюти [1]. Створення азійського валютного союзу може підвищити фінансову стабільність у регіоні і дозволить скоротити численні витрати; прив'язка валют азійських країн до долара виявилася не тільки занадто дорогою,

але також викликала значні диспропорції і коливання валютних курсів [2]. Єдина валюта країн Азії дозволила б усунути ці проблеми.

У майбутньому валютна інтеграція у азійському регіоні може розвиватися за трьома базовими сценаріями:

- 1) створення валютного союзу на базі використання Азійської грошової одиниці (Asian Currency Unit – ACU);
- 2) створення валютного союзу на основі зони японської єни;
- 3) створення валютного союзу з китайським юанем у якості колективної валюти.

Ймовірність реалізації кожного із зазначених сценаріїв є достатньо дискусійною, і кожен варіант розвитку азійської валютної інтеграції має своїх прихильників та критиків. Сьогодні у регіоні використовується Азійська грошова одиниця, яку було впроваджено за рішенням Азійського банку розвитку у 2006 р. [3]. Обґрунтовуючи можливість використання ACU як регіональної валюти, науковці зазначають, що у азійському регіоні надто складно підтримувати внутрішньорегіональну стабільність обмінних курсів на основі традиційної прив'язки валюти до долара США, тому необхідно переходити на нову форму координації валютної політики країн Південно-Східної Азії. Зокрема, враховуючи відносно зменшення ролі долара США та відсутність єдиної домінуючої валюти в регіоні, виходом може стати впровадження кошику регіональних валют – ACU як спільної грошової одиниці регіону [4]. Наразі Азійська грошова одиниця використовується переважно у якості клірингової розрахункової одиниці у регіоні.

Відповідно до другого сценарію, валютний союз у азійському регіоні може бути створений на основі зони японської єни. Можливості об'єднання грошових одиниць країн Південно-Східної Азії навколо єни обговорювалися ще з 70-х рр. ХХ ст.

За альтернативним сценарієм, регіональна валютна зона у Азії може бути створена навколо китайського юаню. Свого часу Пекін пропонував ввести для материкової частини Китаю, а також Тайваню, Гонконгу й Макао спільну валюту –китайський долар [1]. На думку експертів, через 20-25 років юань зможе стати не лише провідною регіональною валютою, а й однією з резервних валют, враховуючи зростаюче домінування Китаю у азійському регіоні у виробничій, інвестиційній та технологічній сферах [1]. На підтвердження високої ймовірності формування у Південно-Східній Азії оптимальної валютної зони навколо китайського юаню, науковці наводять наступні докази: великі розміри китайської економіки і високий ступінь її залучення у глобальні економічні і, зокрема, фінансові процеси; високий рівень інтернаціоналізації китайського юаня, його вільна конвертованість та попит на нього як на валюту платежу при фінансовому обслуговуванні зовнішньоекономічних операцій в регіоні Південно-Східної Азії; зростання ролі КНР у глобальних потоках капіталу [5].

Китай має всі передумови для перетворення своєї грошової одиниці на світову резервну валюту та регіональну колективну валюту, зважаючи на позиції країни у світовому виробництві, експорті капіталу, рівень розвитку фінансово-банківської інфраструктури та стан міжнародної ліквідності. Так, за оцінками Світового банку, у 2016 р. на фоні реального світового ВВП 2,4% показник реального ВВП Китаю склав 6,7% (для порівняння: США – 1,6%, країни Євросоюзу – 1,8%, Японія – 1%, в середньому за групою країн, що розвиваються – 3,5%) [6].

У останні роки зросла роль Китаю у світовому експорті капіталу. Якщо у 2001 р. на Китай припадало всього 4,0% чистого експорту капіталу у світі, а Японія була найбільшим чистим експортером капіталу (20,2%), то у 2006 р. Китай з часткою 13,5% вже обігнав Японію (12,2%). В останні роки Китай за цим показником залишив Японію далеко позаду, закріплюючись разом з Німеччиною на позиціях двох найбільших світових експортерів капіталу (Німеччина – 18,9%, Китай – 13,8% у 2014 р.).

Китай здійснив помітний прорив на світовому фінансовому ринку. За оцінками МВФ, у 2013 р. на Китай припадало 9,6% глобальних фінансових активів та 32% світових валютних резервів [7]. В рейтингу S&P Global Market Intelligence серед 100 найбільших банків світу у 2017 р. представлено 18 китайських і 8 японських банків. При цьому перші чотири місця в

рейтингу займають китайські банки (Industrial & Commercial Bank of China Ltd., China Construction Bank Corp., Agricultural Bank of China Ltd. and Bank of China Ltd.), а на п'ятому місці знаходиться японська фінансова група Mitsubishi UFJ Financial Group Inc. [8].

Відтак, за багатьма економічними та фінансовими показниками Китай наразі випереджає Японію, перетворюючи юань на реального конкурента японської ени як можливої колективної валюти азійського регіону. Водночас, японська ена досі залишається не тільки важливим регіональним платіжним засобом, але й світовою резервною валютою, що підтверджують дані таблиці 1.

Таблиця 1

Показники використання японської ени та китайського юаню у світовому господарстві, 2011-2016 рр.

Показник	Японська ена		Китайський юань	
	2011	2016	2011	2016
Частка валюти у кошику SDR, %	9,4	8,33	-	10,92
Частка валюти у світових валютних резервах, %	3,61	3,95	-	1,08
Частка валюти у середньодобових обсягах операцій на валютному ринку, %	19	22	1	4

Примітка. Складено автором на основі [7, 9]

Отже, хоча юань і поступається ені за показниками частки у світових валютних резервах і середньодобових обсягах операцій на валютному ринку, не можна недооцінювати швидкість, з якою китайська валюта інтегрується у всі сектори світового фінансового ринку. З 2016 р. Міжнародний валютний фонд увів китайський юань у валютний кошик, що використовується для розрахунку вартості SDR, таким чином позитивно оцінивши зростання ролі Китаю у світовій економіці та глобальній фінансовій системі і фактично визнавши юань новою резервною валютою. Таким чином, більш реальним є розвиток валютної інтеграції у азійському регіоні за другим або третім сценарієм, тоді як можливість перетворення Азійської грошової одиниці на повноцінну спільну, а тим більше єдину регіональну валюту на зразок євро є достатньо низькою.

Література

1. Прохорова М.Е. Регіональні валютні ініціативи / М.Е. Прохорова, А.О. Пукас // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2010. – Випуск 93 (Частина II). – С.190-197.
2. Thiam Hee NG. Should the Southeast Asian countries form a currency union? / NG. Hee Thiam // The developing economies. – 2002. – Vol. XL. - № 2. – P. 113-116.
3. Ковтонюк К.В. Інтеграційний вимір світового фінансового простору / К.В. Ковтонюк // Культура народів Причорномор'я / Таврический національний університет ім. В.И.Вернадского. Межвузовский центр «КРЫМ». – 2013. - №248. – С. 22-25.
4. Kawai Masahiro. The Role of an Asian Currency Unit for Asian Monetary Integration / Masahiro Kawai // Finance & Bien Commun. – 2009/2 (No 34-35). – P. 125-135.
5. Шлапак А.В. Ключові напрями валютної інтеграції в регіоні Південно-Східної Азії / А.В. Шлапак // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2015. - №8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4246>.
6. Global Economic Prospects: A Fragile Recovery: A World Bank Group Flagship Report. – International Bank for Reconstruction and Development; The World Bank, June 2017. [Electronic source]. – Access mode: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/26800/9781464810244.pdf#page=16>
7. Global Financial Stability Report. – Washington: IMF, 2003-2015. [Electronic source]. – Access mode: <http://www.imf.org/en/publications/gfsr>.

8. The world's 100 largest banks // S&P Global Market Intelligence. – April 2017. [Electronic source]. – Access mode: <http://www.snl.com/web/client?auth=inherit#news/article?id=40223698&cdid=A-40223698-11568>

9. The Bank for International Settlements Statistics. [Electronic source]. – Access mode: <https://www.bis.org/publ/rpfx16.htm?m=6%7C381%7C677>

УДК 330.341.1(477)

Ніколенко Т.І., кандидат економічних наук., доцент

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ НА РІВЕНЬ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ

Сучасний етап розвитку світового господарства відбувається під активним впливом науково-технічного прогресу, що призводить до формування економік нового типу і до постійного загострення конкуренції основою чого виступає створення національних інноваційних систем та інтенсифікація міжрегіонального співробітництва, що забезпечує країнам якісне економічне зростання, сприяє підвищенню їх міжнародної конкурентоспроможності і дозволяє займати гідне місце у світовому співтоваристві.

У зв'язку з бурхливим розвитком євроінтеграційних процесів України та прагненням увійти до кола економічно і технологічно розвинених країн, однією з найголовніших економічних проблем сьогодення є проблема досягнення світового рівня конкурентоспроможності вітчизняної економіки через формування власної інноваційно-інвестиційної моделі на основі розвитку національної інноваційної системи та активного міжрегіонального співробітництва.

Слід відмітити, що в Україні тільки розпочався процес формування національної інноваційної системи і поки що функціонують лише окремі її елементи, зв'язки між якими слабкі. Тому для зростання національної конкурентоспроможності України необхідна постійна спрямованість її економіки на пошук, здійснення і впровадження нововведень, тобто, на інноваційний шлях розвитку, адже існує пряма залежність між конкурентними перевагами національної економіки та її спроможністю впроваджувати інновації.

Необхідно зазначити, що тип моделі НІС не є визначальним для темпів інноваційного розвитку країни і рівня її конкурентоспроможності, про що свідчить Індекс глобальної конкурентоспроможності, який розраховується за методикою Всесвітнього економічного форуму на основі комбінації загальнодоступних даних і результатів глобального опитування керівників компаній. [3]

За оцінками експертів, Україна у даному рейтингу демонструє середні результати для групи країн, які переходять від першої стадії, де основа розвитку конкурентоспроможності є виробничі ресурси, до другої стадії, де конкурентоспроможність базується на факторах підвищення ефективності, і у яких обсяг ВВП на душу населення становить від 2000 дол. США до 3000 дол. (в Україні за підсумками 2016 року ВВП склав 2194 дол. США на душу населення). [2]

Загальний бал розвитку національної економіки за семибальною шкалою у 2016–2017 рр. становив 4.1 бала, що відповідає 85-й позиції у рейтингу глобальної конкурентоспроможності серед 138 країн світу. Слід зазначити, що порівняно з попереднім роком Україна втратила шість позицій (2015-2016 рр. – 79 місце). Нашими безпосередніми сусідами за рейтингом конкурентоспроможності є Намібія (84 позиція) та Греція (86 позиція), випередивши яку, ми спромоглися зайняти передостаннє місце серед країн ЄС. Рейтинг України у глобальному рейтингу конкурентоспроможності країн представлений на рис. 1.

Як свідчать результати підрахунку індексу глобальної конкурентоспроможності України за 2016-2017 рр., країна відкотилась назад за всіма трьома групами складових